

EKONOMIKUNSKAPSTÄVLINGEN 2016

BEDÖMNINGSANVISNINGAR

1. a)	Tågbiljett	10 %
	Chokladstång och läskedryck	14 %
	Hörselskydd	24 %
	Festivalbiljett	10 %
	Bandtröja	24 %
	Salladsportion	14 %

För varje rätt svar ges en halv poäng. För varje felaktigt svar dras en halv poäng av. Totala poängsumman kan inte bli negativ.

3 p.

b) Med olika mervärdesskattesatser:

- kan man styra konsumtionen
- matpriserna hålls låga och på detta sätt utjämnas konsumtionsskillnaderna
- värderingsval: stöd ges till t.ex. kulturen och kollektivtrafiken

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är två poäng.

2 p.

c) Skatter uppbärs för att:

- finansiera statens och kommunernas utgifter
- kunna balansera inkomstfördelningen mellan människorna och de privata hushållen
- kunna påverka vad som konsumeras (också t.ex. med hjälp av punktskatter)

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är två poäng.

2 p.

2. a) Syftena med att avreglera butikernas öppettider var till exempel

- att förbättra servicen (inga köer, bättre parkeringsplatser, kundernas olika behov)
- människornas förändrade arbetstider kräver förändringar också i butikernas öppettider
- att öka försäljningen
- att tillföra arbetsplatser
- att öka konkurrensen (fri marknadsekonomi) och
- att utmana den expanderande näthandeln

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är två poäng.

2 p.

b) Effekter för arbetstagarna till exempel:

- balansen mellan familjen och arbetet (barnskötsel, gemensam tid för familjen)
- fördelningen av mertidstimmar
- nya arbetsmöjligheter uppstår (gamla och nya arbetstagare)

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är två poäng.

2 p.

Effekter för företagaren till exempel:

- konsumenternas konsumtionsmönster blir svåra att förändra
- små köpmän och närköp vs stora kedjor och markets
- uppskattning av försäljningen försvåras, folk köper ändå från nätbutiker
- försäljningen måste vara lönsam för företagaren
- svinn kan minska

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är två poäng.

2 p.

3.

- priserna för bussbiljetter mellan de stora städerna har sjunkit
- priserna för tågbiljetter mellan de stora städerna har sjunkit
- marknadsandelarna mellan nya och gamla bussföretag har förändrats
- bussturerna mellan stora städer och landsbygden minskar, eftersom det inte är lönsamt för traditionella bussbolag att köra rutterna
- passagerarantalet har förmodligen vuxit (bussarnas användningsgrad höjts)
- användningen av egen bil mellan de stora städerna kan ha minskat

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är tre poäng.

3 p.

4. a) 1,5% (svaren mellan 1,4 och 1,6 % godkänns som korrekta)

1 p.

b) Marginal är en del av räntan, som tillsammans med referensräntan bildar helhetsräntan för lånet. Räntemarginalen påverkas av finansieringsobjektet, helhetskundförhållande, lånets storlek, lånetid och erbjudna säkerheter.

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är fyra poäng.

4 p.

c) Euroområdet ekonomiska tillväxt har förblivit svag och inflationen märkbart under ECB:s mål (under eller nära 2 %). ECB eftersträvar sitt inflationsmål.

För varje rätt svar ges en poäng. Totala poängsumman för uppgiften är två poäng.

2 p.

5.

- A. Rätt.
- B. Rätt.
- C. Fel.
- D. Fel.
- E. Rätt.
- F. Rätt.

För varje rätt svar ges en halv poäng. För varje felaktigt svar dras en halv poäng av. Totala poängsumman kan inte bli negativ.

3 p.

6. a) Eleven lägger märke till att områdena med nettoutflöde redan är glest bebyggda (s.k. randområden) och att det i områden med nettoinflöde finns någon attraktiv stad/tillväxtcentrum. För att uppnå maximipoängantal krävs förståelse för såväl migrationsströmmarnas attraktions- som pådrivningsfaktorer.

2 p.

b. Eleven förstår i samband med att hen uppger attraktionsfaktorer, att man vill ha fler goda skattebetalare till kommunen. Därtill vill man bibehålla livskraften hos de företag som finns i kommunen och skapa ny företagsamhet. Rätta svar kan t.ex. vara:

- Man utreder, vilka attraktionsfaktorer redan finns i området och utvecklar nya attraktionsfaktorer.
- Man skapar en reklamkampanj, som berättar om goda arbets- och fritidsmöjligheter i regionen för både företagaren och de kommande förvärvsarbetarna.
- Man ökar användningen av det svenska språket och attraherar inflyttare från Sverige.
- Man ansöker om bidrag från EU för t.ex. datanätsbaserat distansarbete.
- Man strävar till att upprätthålla kvalitativa tjänster så som dagvård, skola och hälsovårdstjänster för att attrahera inflyttare.
- Man kan planlägga ytterligare tomter att bygga på för både invånarna och företagen samt göra reklam för dem.
- Man attraherar företag genom att ställa kommunens regionala kunnande till företagens förfogande.
- Man bygger och utvecklar trafik- och telekommunikationssystem i kommunen.
- Man gör reklam för naturen och omgivningen i kommunen
- Man attraherar en känd kommuninnevånare eller annan offentlig person att göra reklam för kommunen som en bra ort för bosättning och företagande.
- Man donerar i reklamsyfte en sommarstuga eller tomt i kommunen till en känd kommuninnevånare.
- Att också använda sig av asylsökande för att öka livskraften i kommunen är en god insikt.

För varje rätt och välgrundade insikt ges en poäng. Maximipoäng för uppgiften är fem poäng.

5 p.

7. Ett bra essäsvår innehåller följande tre delområden:

1. På lång sikt förstärker man tillväxten:

- genom att göra strukturella reformer genom att sätta de ekonomiska strukturerna i skick. Genom reformer strävar man t.ex. till kostnadseffektivitet samt till förbättring av effektivitet och incitament.

- Strukturella reformer kan beröra:

- social- och hälsovård
- pensionssystem
- arbetsmarknader (sammällskontrakt)
- utbildningssystem (studietider, studiestöd)
- beskattning (grå ekonomi/skatteparadis/aggressiv skatteplanering)
- effektivisering av förvaltningen (sparåtgärder och nedskärningar)
- incitamentsystem (sysselsättning, yrkesliv, företagsamhet)
- näringslivspolitik (exportfrämjande, uppmuntran till entreprenörskap och innovationer)

2. På kort sikt förstärker man tillväxten:

Regeringen kan under lågkonjunktur försöka påskynda ekonomin genom stimulans. Det handlar om skattelättnader genom vilka man förbättrar köpkraften. Ytterligare kan regeringen tillföra offentliga konsumtionsutgifter och tilläggsanslag för offentliga investeringar.

Stimulans finansieras:

- genom statens upplåning
- statens försäljning av egendom och bolagisering
- genom att precisera beskattningsmetoderna och -allokeringen
- genom att på ett förnuftigt sätt allokera besparingar, nedskärningar och effektivisering av verksamheten

3. Reflektion

Ett bra svar innehåller elevens reflektion kring vad som är förnuftigt, d.v.s. vilken den rätta lösningen är på aktuella problem.

Är problemen strukturella eller konjunkturbundna? Är stimulans inom offentliga sektorn godtagbar, då skuldsättningen har accelererat och skulden har stigit till över 60 % i förhållande till BNP?

Är det förnuftigt att finansiera stimulans oavsett finansieringsform? Det råder olika uppfattningar om dessa saker. Stimulans är inte en permanent lösning utan den måste i något skede avvecklas och styras ”i annan riktning”.

Totala poängsumman för uppgiften är tolv poäng.

12 p.